

Δημόσια Διαβούλευση του ΑΔΜΗΕ για το Προκαταρκτικό Σχέδιο του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ περιόδου 2027-2036

Σχόλια ΙΕΝΕ

Γενικά σχόλια

Το ΔΠΑ 2027-2036, που εκπόνησε ο ΑΔΜΗΕ, μπορεί να χαρακτηριστεί από μια στρατηγική που οδηγεί στο μέλλον, ανταποκρινόμενο στους εθνικούς στόχους. Οι μεγάλες διασυνδέσεις των νησιών με το εθνικό σύστημα με μεγάλα τεχνικά και οικονομικά οφέλη και η περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ και διείσδυση στο δίκτυο θα οδηγήσουν σε ένα καθαρό από εκπομπές ηλεκτρικό σύστημα με προσιτό κόστος, παρέχοντας μεγαλύτερη ασφάλεια επάρκειας και εξυπηρέτησης της ζήτησης. Η κατάλληλη ενίσχυση των υποδομών του συστήματος μεταφοράς, σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό του παλαιότερου εξοπλισμού του συστήματος μεταφοράς, εξυπηρετεί τις μεγάλες διασυνδέσεις των ΑΠΕ με υψηλή διείσδυση, οδηγώντας και σε υψηλότερη αξιοπιστία και απόδοση το όλο σύστημα, για όλες τις αναμενόμενες συνθήκες λειτουργίας, με οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη.

Παράλληλα, αποτελεί σημαντική προτεραιότητα η ανάπτυξη και η ενίσχυση των διεθνών ηλεκτρικών διασυνδέσεων με τις όμορες χώρες αλλά και με χώρες της ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου. Έτσι, επεκτείνεται το Ευρωπαϊκό διασυνδεδεμένο ηλεκτρικό σύστημα με τις μεγάλες διασυνδέσεις που θα συμβάλλουν και στην μεταφορά πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας στο κέντρο της Ευρώπης. Επιπλέον, αναβαθμίζεται και ενισχύεται η γεωπολιτική θέση της χώρας.

Δίδεται μεγάλη σημασία στα συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας με μονάδες αντλησιοταμίευσης και με συστοιχίες μπαταριών σύγχρονων προηγμένων τεχνολογιών που θα υποστηρίξουν την λειτουργία του ηλεκτρικού συστήματος σε συνθήκες υψηλής διείσδυσης των ΑΠΕ, περιορίζοντας και τις απορρίψεις της παραγωγής των ΑΠΕ. Εκτιμώντας τον σημαντικό ρόλο της αποθήκευσης για την ομαλή λειτουργία του ηλεκτρικού συστήματος με μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ, θα προτείναμε να δοθεί θεσμικά η δυνατότητα στον ΑΔΜΗΕ να εγκαθιστά συστήματα

αποθήκευσης (Utility-Scale) με συστοιχίες μπαταριών σε σημεία του συστήματος που θα συνέβαλαν και θα υποστήριζαν την λειτουργία του ηλεκτρικού συστήματος (και με επικουρικές υπηρεσίες), όπως πχ. σε κάποια διασυνδεδεμένα νησιά.

Το ΔΠΑ 2027-2036 του ΑΔΜΗΕ σχεδιάστηκε με στόχους που οδηγούν σε ένα καλύτερο μέλλον το ηλεκτρικό σύστημα της χώρας με οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και γεωπολιτικά οφέλη.

Ειδικά σχόλια

Ηλεκτρική διασύνδεση Ρόδου με Κρήτη

Αναφορικά με την ηλεκτρική διασύνδεση της Ρόδου με την Κρήτη, στο υπό διαβούλευση ΔΠΑ συμπεριλαμβάνεται η σύνδεση των Δωδεκανήσων με το «ΕΣΜΗΕ», με υποβρύχιο καλώδιο συνεχούς ρεύματος (ΣΡ) που θα ξεκινά από το ΚΥΤ Κορίνθου και θα καταλήγει στη νήσο Κω. Στη συνέχεια, προβλέπεται πόντιση υποβρύχιων καλωδίων 150 kV εναλλασσόμενου ρεύματος (ΕΡ) προς τα μεγάλα νησιά βόρεια και νότια της Κω, μέχρι την Ρόδο και την Κάρπαθο.

Σήμερα η Κρήτη, με την υπάρχουσα «μικρή» και την «μεγάλη» υποβρύχια διασύνδεση (ΣΡ), αποτελεί ισχυρό «ηλεκτρικό κόμβο» που μπορεί να διασφαλίσει συντομότερα την απρόσκοπτη τροφοδότηση των Δωδεκανήσων. Δεδομένου ότι προβλέπεται στο ΔΠΑ, η ακτινική σύνδεση της Ρόδου με την Κάρπαθο, η διασύνδεση της Καρπάθου με τη Κρήτη θα δημιουργήσει ισχυρό ηλεκτρικό βρόχο συμβάλλοντας στην αύξηση της αξιοπιστίας διασύνδεσης των Δωδεκανήσων. Η προτεινόμενη σύνδεση θα επιλύσει συντομότερα χρόνια προβλήματα ηλεκτροπαραγωγής στα Δωδεκάνησα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω προτείνεται να δοθεί προτεραιότητα για άμεση σύνδεση της Κρήτης με τη Ρόδο (μέσω Καρπάθου), με υποβρύχια καλώδια ΥΤ 150 kV. Για την σύνδεση, προτείνεται η πόντιση καλωδίων μεταξύ του σταθμού ηλεκτροπαραγωγής από τον Αθρινόλακο προς την Κάρπαθο και στην συνέχεια στο σταθμό παραγωγής της Ρόδου (περιοχή Καταβιάς). Η ύπαρξη των δυο αυτών σταθμών στο νοτιοανατολικό άκρο του Αιγαίου είναι πολύτιμη για την στήριξη και αδιάλειπτη τροφοδότηση του ΕΣΜΗΕ στην ευρύτερη νησιωτική περιοχή του Νοτιοανατολικού Αιγαίου.

Σημειώνεται ότι, εάν για την σύνδεση της Κρήτης με την Κάρπαθο χρησιμοποιηθεί ένα από τα προβλεπόμενα 3 καλώδια που προτείνονται να συνδέσουν τη Κω με την Ρόδο, τότε δεν θα υπάρχει οικονομική επιβάρυνση, δεδομένου ότι η καλωδιακή απόσταση από την Κρήτη στη Κάρπαθο είναι αντίστοιχη με την απόσταση της Ρόδου από την Κω.

Παραδοχές Ζήτησης

Το ΔΠΑ προβλέπει αύξηση της ζήτησης κατά περίπου 6 TWh (+12%) μέσα στο 2026, ενώ η ζήτηση παραμένει στις ~51 TWh από το 2013. Η απόκλιση δεν αναλύεται σε συνιστώσες (Κρήτη και νησιά, εξηλεκτρισμός, data centers). Επειδή η ζήτηση

καθορίζει τόσο το μέγεθος των έργων όσο και τη μοναδιαία χρέωση, μια υπερεκτίμηση μεταφράζεται σε υψηλότερο κόστος ανά καταναλωτή.

Ταυτόχρονα, οι (θεωρητικές) περικοπές ΑΠΕ διπλασιάζονται (~2 TWh το 2025, εκτίμηση ~3.5 TWh το 2026). Εκτιμούμε ότι οι πραγματικές περικοπές θα είναι μεγαλύτερες αφού οι δεσμεύσεις ΑΠΕ ξεπερνούν τα 30 GW και υπάρχουν μόνο 210 MW αποθήκευσης σε λειτουργία, ενώ τα αιτήματα data centers ξεπερνούν τα 4.5 GW. Το Σχέδιο, ωστόσο, δεν δίνει πρόβλεψη περικοπών και δεν δημοσιεύει περιθώρια σύνδεσης, παρά το σχετικό αίτημα της ΡΑΑΕΥ.

Οικονομικές Παραδοχές

Το πρόγραμμα αυξάνεται σε €9.04 δισ., από €7.5 δισ. στο ΔΠΑ 2025-2034 που εγκρίθηκε μόλις τον Απρίλιο του 2026. Το 78% (€7.01 δισ.) συγκεντρώνεται στο διάστημα 2027-2030, με ετήσιες δαπάνες έως €2.3 δισ. έναντι €633 εκ. που υλοποιήθηκαν το 2025. Το 71% αφορά 4 διασυνδέσεις.

Το ΔΠΑ δεν εκτιμά την επίπτωση στις ΧΧΣ, ούτε συμφιλιώνει τα κόστη με την E-50/2026. Για παράδειγμα, η ΡΑΑΕΥ ενέκρινε τα Δωδεκάνησα με προϋπολογισμό €2.957 εκ., ενώ το Κύριο Τεύχος δείχνει €2.568 εκ. για 2027-2036 χωρίς συνολικό προϋπολογισμό και δαπάνες έως σήμερα. Επιπλέον, επανέρχονται έργα που η ΡΑΑΕΥ απέρριψε (25.3, 25.15, 25.17) χωρίς τη νέα τεκμηρίωση που ζητήθηκε.

Το χρονοδιάγραμμα για την ηλεκτρική διασύνδεση των Δωδεκανήσων και των νησιών του ΒΑ Αιγαίου δεν φαίνεται ρεαλιστικό. Οι διαγωνισμοί HVDC των Δωδεκανήσων κηρύχθηκαν άγονοι, το ΒΑ Αιγαίο βρίσκεται στο 0.5%, και τα δύο διατηρούν ορίζοντα 2030. Ανεξάρτητοι οργανισμοί υπολογίζουν οφέλη από το 2033, χωρίς να ενσωματώνουν τις αυξήσεις κόστους.

Διασύνδεση Ελλάδας–Κύπρου (GSI, έργο 26.2)

Το GSI εντάσσεται για πρώτη φορά με €1.636 εκ. (€1.232 εκ. έως το 2030), είναι το δεύτερο μεγαλύτερο έργο του ΔΠΑ και έχει ορίζοντα ολοκλήρωσης τα τέλη του 2031. Παρότι εμπίπτει ρητά στα «Σημαντικά Έργα» του ΚΔΣ (διεθνής διασύνδεση, άνω των €50 εκ.), το Κεφ. 7 δεν περιλαμβάνει Μελέτη Κόστους-Οφέλους για αυτό. Το ΔΠΑ δεν εξηγεί πώς ένα πάγιο ιδιοκτησίας της εταιρείας ειδικού σκοπού εντάσσεται στον προγραμματισμό του ΕΣΜΗΕ και ποιο μέρος ανακτάται από Έλληνες καταναλωτές.